

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/600 /2014/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

209/2015. (V. 26.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2014. szeptember 15-én előterjesztett **panaszát** a 2015. május 26-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Sz. városi Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos a postai úton – aláírás nélküli – beadványában előadta, hogy 2014. szeptember 9-én előállították, ennek során szóban is meghallgatták. A kihallgatása „piaci alkudozással” indult, miszerint vallja magát bűnösnek. Miután nem vallotta magát bűnösnek, a rendőr nem respektálta ezt és azzal fenyegette meg, hogy a kihallgatást követően rabosítja.

A panaszos előadta, hogy a vallomása megfelelően került jegyzőkönyvezésre, azzal az eltéréssel, hogy ott a „terhemre rótt cselekményt elismerem” manipulatív mondatszerkezet szerepelt. A panaszos közölte, hogy így nem írja alá a jegyzőkönyvet, ezt követően a rendőr magyarázkodni kezdett, hogy hogyan kell értelmezni a mondatot, és ha a panaszos ezt tudomásul vette, akkor írja alá.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszosok személyes adatait töröltük.

A panaszos ezt követően továbbra sem volt hajlandó aláírni a jegyzőkönyvet, kérte a sérelmezett mondat elhagyását, amit állítása szerint higgadtan közölt a rendőrrel.

A rendőr erre dührohamban megnyilvánuló elégtelenségének adott hangot, aminek a hatására a folyosóról bejött egy másik rendőr, és rendre intette őket.

Ezt követően a rendőr kivette a mondatot a jegyzőkönyvből, de a panaszos azt nem tudta elolvasni, mert előtte még H. T.-vel szembesítették. Ezt követően kérte, hogy a rendőr értelmezze számára a „haragban áll-e” kifejezést. Erre a rendőr a „meg akarja ölni?” cinikus választ adta, majd később pedig az indítványtételi résznél automatikusan a nem választ írta be, majd amikor ezt a panaszos kifogásolta, közölte, hogy majd feljegyzés útján orvosolja a hibát, de a panaszos tart tőle, hogy ez nem így lesz. Ezt követően a panaszos előadta, hogy milyen bizonyítási indítványt kívánt előterjeszteni. Elmondta, hogy nem tudta, hogy H. T. nem jogosult a fém elvitelére, és hogy tudomása szerint H. T. korábban már másokkal is „megvezetett” ily módon.

2) A Testület felhívására 2014. október 10-én aláírásával is megerősítette a panaszt.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) V. G. r.ftörm. 2014. december 3-án kelt jelentésében előadta, hogy a panaszos megalapozottan gyanúsítható volt lopás vétségének elkövetésével, ezért előállították és gyanúsítottként kihallgatták. A kihallgatás során a terhére rótt cselekményt a panaszos nem ismerte el, azt kifogásolta, hogy ő nem tudta, hogy bűncselekményt követett el, mivel ő csak segédkezett a lopásnál H. T.-nek és szerinte ez nem bűncselekmény. Ezt követően a rendőr elmagyarázta neki, hogy a terhére rótt bűncselekmény az a lopás, az amit H. T.-vel megvalósított. A panaszos ekkor még mindig azt állította, hogy bűncselekményben segíteni nem bűncselekmény. A gyanúsítással szemben a panaszos panasszal nem élt.

A gyanúsított ki hallgatás során a panaszos többször az előadó szavába vágott és azt hangoztatta hogy a lopásban segíteni nem bűncselekmény. A panaszos a gyanúsított jegyzőkönyv többször is oda lett adva, hogy azt olvassa át abban ő mindig talált valami hibát, ami azért is érdekes, mivel ő mondta el, hogy mi történt. Azt ő diktálta, az eladó csak bele kérdezett amire szintén válaszolt. Ezt követően a panaszos a gyanúsított jegyzőkönyvet többször is átolvasta, majd azt aláírta.

A során panaszost és H. T.-t is felszólították, hogy nyilatkozzon arról, hogy haragban vagy rokonságban állnak-e. Ők a jegyzőkönyvben azt nyilatkozták, hogy haragban rokonságban nem állnak, ellentét nincs közöttük. Ezt a jegyzőkönyvben az aláírásukkal igazoltak.

A rendőri intézkedés valamint a gyanúsított ki hallgatás, szembesítés után, ami 9 óra 57 perckor ért véget, a panaszost szabadon engedték.

2) A rendőrség megküldte mind a gyanúsított ki hallgatás, mind a szembesítés során felvett jegyzőkönyvet. Ezek részletes ismertetésétől a Testület eltekint.

III.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikke (1) bekezdésében rögzített emberi méltósághoz való alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület a panaszbeadványban foglaltak kapcsán elsőként azt értékelte, hogy hatásköri szabályai a sérelmezett események vizsgálatát mennyiben teszik lehetővé.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, mely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

– a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),

– a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.) esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testület hatásköre vizsgálatánál figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének NF.8380/2010/8-I. sz. alatti, 2010. október 7-én kelt, a testületi hatáskör kérdésében írt levelére, amely szerint a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 196. §-a szerinti panasz „célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatba (Be. 169. §) nem foglalt döntésével, intézkedésével (pl. gyanúsítás közlése) szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A panaszt a büntetőeljárás szabályai szerint kell elbírálni.” Ezért a legfőbb ügyész helyettese a Be. 60. §-ának (1) bekezdésében és a 77. §-ának (2) bekezdésében írt, a büntetőeljárás során végzett eljárási cselekmények általános alapelvei mellett is úgy véli, a Be. 196. §-a szerinti panasz a büntetőeljárás törvényben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő.

Az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértésével, intézkedéssel vagy annak elmulasztásával, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggő jogsérelem elbírálására – függetlenül attól, hogy milyen eljárásban kerül rá sor – az Rtv. 92-93/B. §-a az irányadó, amennyiben a sérelem tárgya a rendőr magatartása, az intézkedés kiválasztásának és foganatosításának módja.

Az ügyész tehát a nyomozó hatóság által foganatosított (vagy elmulasztott) eljárási cselekmény megalapozottságát, a büntetőeljárás törvénynek megfelelő voltát vizsgálhatja,

abban azonban nem foglalhat állást, hogy a végrehajtás módja az Rtv. rendelkezéseinek megfelelt-e.

a) Mindezek alapján a Testületnek nincs hatásköre a panasz azon részére, amelyben a panaszos azt kifogásolta, hogy a tanúkihallgatása során nem megfelelően rögzítették a jegyzőkönyvben az általa elmondottakat. A tanúkihallgatására és a jegyzőkönyv felvételére ugyanis büntetőeljárás keretében feljelentés kiegészítése (Be. 79-92.§, 166-167.§, 172/A.§), végett került sor, ezért a panaszos az esetleges sérelmeinek orvoslására a büntetőeljárás keretein belül a vonatkozó eljárási szabályok figyelembevételével kereshet jogorvoslatot (Be. 195-196.§).

b) A bűnügyi nyilvántartási rendszerről, az Európai Unió tagállamainak bíróságai által magyar állampolgárokkal szemben hozott ítéletek nyilvántartásáról, valamint a bűnügyi és rendészeti biometrikus adatok nyilvántartásáról szóló 2009. évi XLVII. törvény (továbbiakban: Rabs.tv.) az alábbiak szerint kötelezővé teszi a gyanúsítás közlése után a büntetőeljárás gyanúsítottainak és bizonyos azonosító jegyeiknek (fénykép, tenyér- és ujjlenyomat) nyilvántartásba vételét, amit mindenki köteles tűrni, jogorvoslatnak azzal szemben nincs helye.

A Rabs.tv. 6. § (1) bekezdése szerint a személyazonosító adatok és fényképek nyilvántartásában az érintett arcképmását nyilván kell tartani, ha *a*) bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vonták, vagy *b*) a bíróság vele szemben bűnösséget megállapító jogerős ítéletet hozott.

A jogszabály 44. § (1) bekezdése szerint a büntetőeljárás alá vont személyek ujj- és tenyérnyomatainak nyilvántartásában annak a büntetőeljárás alá vont személynek az ujj- és tenyérnyomatát kell nyilvántartani, akit

a) ötévi vagy ezt meghaladó szabadságvesztés büntetéssel fenyegetett szándékos bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja vagy

b) öt évet el nem érő szabadságvesztés büntetéssel fenyegetett szándékos, testi sértés (Btk. 170. §), segítségnyújtás elmulasztása (Btk. 172. §), személyi szabadság megsértése (Btk. 175. §), emberkereskedelem (Btk. 175/B. §), magánlaksértés (Btk. 176. §), közlekedés biztonsága elleni bűncselekmény (Btk. 184. §), vasúti, légi vagy vízi közlekedés veszélyeztetése (Btk. 185. §), közúti veszélyeztetés (Btk. 186. §), cserbenhagyás (Btk. 190. §), megrontás (Btk. 201. §), tiltott pornográf felvétellel visszaélés (Btk. 204. §), üzletszerű kéjelgés elősegítése (Btk. 205. §), kitartottság (Btk. 206. §), kerítés (Btk. 207. §), beutazási és tartózkodási tilalom megsértése (Btk. 214. §), embercsempészés (Btk. 218. §), hivatali visszaélés (Btk. 225. §), bántalmazás hivatalos eljárásban (Btk. 226. §), hivatalos személy elleni erőszak (Btk. 229. §), közfeladatot ellátó személy elleni erőszak (Btk. 230. §), hamis vád (Btk. 233. §), bűnpártolás (Btk. 244. §), vesztegetés (Btk. 250. §), befolyással üzérkedés (Btk. 256. §), közveszélyokozás (Btk. 259. §), terrorcselekmény (Btk. 261. §), visszaélés lőfegyverrel vagy lőszerrel (Btk. 263/A. §), közveszéllyel fenyegetés (Btk. 270/A. §), garázdaság (Btk. 271. §), rendbontás (Btk. 271/A. §), közokirat-hamisítás (Btk. 274. §), magánokirat-hamisítás (Btk. 276. §), egyedi azonosító jel meghamisítása (Btk. 277/A. §), visszaélés kábítószerrel (Btk. 282-282/C. §), számítástechnikai rendszer és adatok elleni bűncselekmény (Btk. 300/C. §), pénzhamisítás (Btk. 304. §), költségvetési csalás (Btk. 310. §), a 2011. december 31-ig hatályban volt adócsalás és csempészet, készpénz-helyettesítő fizetőeszközzel visszaélés (Btk. 313/B. §), lopás (Btk. 316. §), sikkasztás (Btk. 317. §), csalás (Btk. 318. §), rongálás (Btk. 324. §), jármű önkényes elvétele (Btk. 327. §) bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás alá vontak.

A rögzítés módját pedig a Rabs. tv. 92.-93 §-a rendezi, eszerint a büntetőeljárás alá vont személy arcképmásának rögzítéséről a 6. § (3) bekezdése szerinti nyomozó hatóság vagy ügyészség a megalapozott gyanú közlését követően haladéktalanul gondoskodik. A nyilvántartott személy köteles alávetni magát az arcképmás rögzítésének, ellenszegülése esetén vele szemben testi kényszer alkalmazható. A büntetőeljárás alá vont személyek ujj- és tenyérynymatainak nyilvántartásába e törvény alapján felvételre kerülő ujj- és tenyérynymat levételéről a 46. § szerinti nyomozó hatóság vagy ügyészség a megalapozott gyanú közlését követően haladéktalanul gondoskodik.

A fentebb részletezett hatásköri szabályok miatt a büntetőeljárás keretében foganatosított eljárási cselekményeket érintő kifogások kapcsán, hacsak nem érinti az eljárási cselekmény végrehajtásának módjában az Rtv. rendelkezéseit, a Testületnek nincs jogosultsága vizsgálatot folytatni. Mindezek alapján a Testület nem tudta vizsgálni a panaszosnak azon kifogásait, amelyek a rabosításra vonatkoztak.

A fentiek alapján tehát a Testület megállapította, hogy a konkrét ügyben hatáskör hiányában nem vizsgálhatja a panaszos meggyanúsítását, a gyanúsított kihallgatás során a jegyzőkönyvezést és „rabosítás” kérdését.

Ugyanakkor megállapítható a Testület hatásköre a panaszbeadvány azon részének vizsgálatára, amiben a panaszos a tanúkihallgatás során a rendőr hangnemét kifogásolta.

2) A hangnem kapcsán az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

A panaszos kifogásolta, hogy a rendőr dührohamszerűen reagált, amikor nem akarta aláírni a jegyzőkönyvet.

A rendőr ellenben arról számolt be, hogy a panaszos többször az előadó szavába vágott és azt hangoztatta hogy a lopásban segíteni nem bűncselekmény. A panaszos a gyanúsított jegyzőkönyv többször is oda lett adva, hogy azt olvassa át, de abban ő mindig talált valami hibát, annak ellenére, hogy azt ő diktálta, az eladó csak bele kérdezett amire szintén válaszolt. Ezt követően a panaszos a gyanúsított jegyzőkönyvet többször is átolvasta, majd azt aláírta. A panaszos által előadott eseményekről egyáltalán nem számolt be.

A rendőrök magatartásával kapcsolatban a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...)

indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A jelen esetben a panaszos, illetve a rendőr előadásai oly mértékben vannak ellentmondásban a tekintetben, hogy a felek között milyen tartalmú, hangvételi beszélgetés zajlott, hogy további rendelkezésre álló bizonyíték hiányában az ellentmondás nem oldható fel.

A Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök betartották-e az Rtv. 2. §-ában rögzített előírásokat, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét nem tudta megállapítani.

IV.

A Testület nem tudott megalapozott döntést hozni a panaszosnak a rendőr által tanúsított magatartásra vonatkozó panaszra kapcsán, így a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme e tekintetben nem volt megállapítható.

Mindezekre tekintettel a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2015. május 26.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag